

Plán aktivít na rozvíjanie
čitateľskej gramotnosti žiakov
v školskom roku 2023/2024

Detva, september 2023

Špeciálna základná škola

Obrancov mieru 879/9, 962 12 Detva

Na ceste za poznaním v dobe zaplavenej poznatkami a informáciami je dôležité, ako si s nimi žiak dokáže poradiť a využiť ich. Škola má pomôcť žiakovi, aby bol na to pripravený, preto je dôležité, v akej kvalite sa u žiaka rozvíja schopnosť spracovať informácie z textu.

Prostredníctvom tejto schopnosti sa žiak učí novým vedomostiam a ich aplikácii v riešení rôznych úloh, situácií, problémov.

Cieľom je dosiahnuť základnú (bázovú) gramotnosť. Podľa tohto modelu ide o schopnosť žiaka čítať a porozumieť významu prečítaného textu. Informácie sa ukladajú do pamäti a podľa potreby sa viac alebo menej modifikovane reprodukovujú. Výkon sa posudzuje podľa rýchlosti čítania, chybovosti, plynulosti a porozumeniu textu.

Ďalšia práca s textom spočíva v spracovaní informácií z prečítaného. Zvyčajne sa tento proces chápe ako výber dôležitých údajov, myšlienok a poznatkov. Komplexnejšie ho vymedzuje model **funkčnej gramotnosti**. Podľa tohto modelu sa **spracovanie informácií** realizuje týmito procesmi (činnosťami):

- identifikovanie hierarchie informácií v texte,
- odlišovanie dôležitých informácií od marginálnych,
- hľadanie vzťahov medzi hlavnou myšlienkou a podpornými informáciami,
- komprimovanie (stláčanie) textu,
- vyvodenie záverov z textu,
- extrahovanie explicitných (priamo vyjadrených) a implicitných informácií (čítanie medzi riadkami),
- hodnotenie využitia, užitočnosti, novosti, spoľahlivosti a pravdivosti informácií a kritická reflexia.

Výstupom spracovania informácií z textu by malo byť odhalenie **informačného jadra textu** ako prejav globálneho porozumenia textu. Základné postupy, pomocou ktorých sa človek k informačnému jadrú dopracuje, sú:

zovšeobecňovanie – nahradzujú sa podriadené informácie vyššej, všeobecnejšej informáciou,

vypúšťanie informácií – z textu sa odstraňujú nadbytočné alebo všeobecne známe informácie,

integrácia – spájanie informácií, ktoré spolu súvisia alebo vyplývajú jedna z druhej, **konštrukcia** – vytváranie informácií globálnejšieho charakteru, než sú informácie obsiahnuté v danom texte. (Kašiarová, 2011, s. 5 - 6).

Kašiarová Nadežda. Čitateľská gramotnosť v primárnom vzdelávaní. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum, 2011. ISBN 978-80-8052-383-1

Telefón
045 /545 5347

Internet
www.szsmierudt.edu.sk

Bankové spojenie
SK22 8180 0000 0070 0010 0521

IČO
35984848

Špeciálna základná škola

Obrancov mieru 879/9, 962 12 Detva

Požiadavky na čitateľskú gramotnosť boli transformované do koncepcie obsahovej reformy školstva.

Prácu s informáciami v primárnom vzdelávaní určujú niektoré kľúčové kompetencie (spôsobilosti):

- **sociálne komunikačné kompetencie** – rozumie rôznym typom doteraz používaných textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať;
- **kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií** – dokáže adekvátne veku aktívne vyhľadávať informácie na internete;
- **kompetencia k celoživotnému učeniu sa** – vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach;
- **kompetencia riešiť problémy** – hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch (Kašiarová, 2011, s. 8).

Čítanie je odrazovým mostíkom k ďalšiemu vzdelávaniu. Je preto veľmi dôležité, aby žiaci nadobudli kladný vzťah k čítaniu, aby nečítali pretože musia, ale aby si uvedomili, že čítanie obohacuje ich samých.

Ciele čitateľskej gramotnosti majú nadpredmetový charakter preto je potrebné, aby bola čitateľská gramotnosť rozvíjaná nielen na hodinách slovenského jazyka a literatúry, ale aby úlohy na jej rozvíjanie boli začlenené aj do vyučovania ostatných vyučovacích predmetov.

Plán aktivít na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti žiakov pre školský rok 2019/2020 je vytvorený so zámerom zabezpečiť naplnenie vyššie uvedených skutočností.

Kašiarová Nadežda. Čitateľská gramotnosť v primárnom vzdelávaní. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum, 2011. ISBN 978-80-8052-383-1

Špeciálna základná škola

Obrancov mieru 879/9, 962 12 Detva

Plán aktivít na podporu rozvíjania čitateľskej gramotnosti žiakov

Úlohy vyplývajúce z plánu práce školy

- vytvoriť Plán aktivít na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti žiakov

T: september 2023

Z: ped. zamestnanci

Kontrola plnenia: fotogaléria na internetovej stránke školy, internetová stránka školy

- v súvislosti s Medzinárodným mesiacom školských knižníc zapojiť sa do česko - slovenského projektu

Záložka do knihy spája školy

T: september – október 2023

Z: šk. knihovníčka, ped. zam.

Kontrola plnenia: fotogaléria na internetovej stránke školy

- prezentovať triedne čitateľské portfólio - rozvíjať čitateľskú gramotnosť na všetkých vyučovacích predmetoch

T: január 2023, máj 2023 – v prípade potreby podľa dohody Z: ped. zamestnanci

Kontrola plnenia: fotogaléria na internetovej stránke školy

Úlohy vyplývajúce z plánu práce školskej knižnice

September

1. Informatívna **návšteva školskej knižnice**, oboznámenie so systémom požičania kníh
2. Prihlásenie školy do projektu **Záložka do knihy – spája školy**.

Október

1. Zapojenie sa do 14. ročníka česko-slovenského projektu **Záložka do knihy spája školy** (téma: *Inšpirujúci svet rozprávok, básní a príbehov*)

November

Otvorenie Čítarne cez prestávky a na hodiny čítania (obmena tém: Encyklopédie - História, Geografia, Šport)

December

Knižky pod stromčekom – výber detských kníh s príbehmi s vianočnou tematikou, žiaci a učitelia môžu využiť tento adventný čas na prečítanie si inšpiratívnych príbehov.

Špeciálna základná škola

Obrancov mieru 879/9, 962 12 Detva

Január

Slovenské sviatky - krátky workshop na tému Rok na Slovensku (sviatky, tradície...) - I. a II. stupeň osobitne (prípadne 3 skupiny)

Deň čitateľskej gramotnosti, prezentácia kníh, ktoré žiaci čítali.

Február

Dohodnúť návštevu detí v mestskej knižnici na mesiac marec.

Marec

Marec – mesiac kníh

1. **Návšteva mestskej knižnice** so žiakmi 1. stupňa
2. **Návšteva mestskej knižnice** so žiakmi 2. stupňa

Apríl

Otvorenie Čítárne cez prestávky a na hodiny čítania (obmena tém: príroda, recyklovanie, chránime našu planétu)

2. apríl **Medzinárodný deň detskej knihy** – workshop: Ako vzniká kniha (dve skupiny)

Máj

Príprava **čitateľských portfólií**.

Jún

Deň čitateľskej gramotnosti, prezentácia kníh, ktoré žiaci čítali.

Špeciálna základná škola

Obrancov mieru 879/9, 962 12 Detva

I. trieda (3A, 4A, 5A ročník)

Triedna učiteľka : Mgr. Katarína Azorová

Čas realizácie: september 2023 – jún 2024

Ciele a aktivity na naplnenie cieľov:

a) zvýšenie záujmu o knihy

1. Predstavenie čitateľského kútika v triede, vyhradenie času na samostatné čítanie (počas hodín SJL, po ukončení daných úloh, cez prestávky.) Obmena kníh podľa vybraných tém (encyklopédie, rozprávky, komiksy, ručné práce...).

2. Návšteva školskej knižnice, prehľad kníh, možnosti požičania si knihy domov. Založenie účtu čitateľa.

3. Návšteva mestskej knižnice prehľad kníh, abecedné/žánrové zoradenie kníh, aktuálna ponuka kníh.

b) Zvýšenie záujmu detí o tvorcov – spisovateľov

Priebežne deti zoznamovať so spisovateľmi (portrét, detstvo, biografia.)

c) Zvýšenie záujmu detí o čítanie

1. Priebežne na hodinách čítania budú mať deti možnosť počúvať príbehy (hlasné čítanie p. učiteľky a CD) a následne si overiť porozumenie textu odpoveďou na otázky, reprodukciou, dramatizáciou úryvku z príbehu a kresleniu obľúbených scén.

2. Príprava čitateľského portfólia a verejná prezentácia 2x za školský rok.

Knihy na tento školský rok:

1. *Moje najmilšie rozprávky* – známe detské rozprávky (počúvanie na CD a čítanie pani učiteľkou)

2. *Gabriela Futová: Psia škola kocúra Červenochvosta* (spoločné čítanie – žiaci majú svoj exemplár knihy a časti čítajú aj oni)

3. *Čo je slušné a čo nie – čítanie príbehov s poučením* (spoločné čítanie – žiaci majú svoj exemplár knihy a časti čítajú aj oni)

4. *Hana Ponická: O štoplíkovi, kým do školy nechodil*(čítanie pani učiteľkou)

Špeciálna základná škola

Obrancov mieru 879/9, 962 12 Detva

II. trieda (6A, 7B ročník)

Triedna učiteľka: JUDr., Mgr. Erika Kajbová

Aktivita č. 1

Čas realizácie: september – október 2023

Tematický celok: Spoznaj knihy.

Téma: Návšteva knižnice. Výber knihy podľa vlastného výberu.

Cieľ: Rozvoj pozitívneho vzťahu ku knihám.

Popis aktivity: Každý žiak si založí čitateľský preukaz, pôjde navštíviť knižnicu v sprievode učiteľa alebo samostatne a vypožičia si jednu knihu podľa vlastného výberu, ktorú bude postupne čítať.

Aktivita č. 2

Čas realizácie: október – december 2023

Tematický celok: Čitateľské dielne o knihách

Téma: Vytvorenie leporela, prezentácie, projektu o prečítanom diele

Cieľ: Rozvoj pozitívneho vzťahu ku knihám prostredníctvom vytvorenia leporel, projektov, prezentácií.

Popis aktivity: Predstavenie kníh, ktoré žiaci prečítali. Každý žiak bude prezentovať svoje prečítané dielo prostredníctvom leporela, plagátu, projektu - podľa vlastného uváženia. Môžu čítať úryvky z knihy, nakresliť plagát, zdramatizovať text, napísať báseň, zahrať ukážku, zhudobniť dielo. Žiaci samostatne posúvajú obsahy prečítaných príbehov ostatným žiakom, ktorí sa v priebehu niekoľkých minút zoznámia s viacerými dielami.

Aktivita č. 3

Čas realizácie: január – marec 2024

Tematický celok: Spoznaj knihy.

Téma: Klára Jarunková – Hrdinský zápisník.

Cieľ: Rozvoj pozitívneho vzťahu ku knihám

Popis aktivity: Spoločne urobíme obsah prečítaného diela a vytvoríme leporelo.

Aktivita č. 4

Čas realizácie: marec 2023

Tematický celok: Spoznaj knihy

Téma: Návšteva knižnice

Špeciálna základná škola

Obrancov mieru 879/9, 962 12 Detva

Cieľ: Žiak vráti požičanú knihu a vyberie si ešte jednu, ktorú prečíta do konca školského roka. Tú odprezentuje na konci školského roka v rámci Čitateľského portfólia.

Aktivita č. 5

Čas realizácie: marec 2024

Tematický celok: Triedne kolo recitačnej súťaže

Téma: Recitačná súťaž v prednese

Cieľ: Rozvíjať čitateľské zručnosti u žiakov ako plynulosť, správnosť, výraznosť. Použiť správny štýl, jazyk, predstavivosť.

Aktivita č. 6

Čas realizácie: apríl - jún 2024

Tematický celok: Predstavím Vám knihu

Téma: Mimočítankové čítanie kníh v triedach od autorky G. Futovej / Brana Jobusa

Cieľ: Vedieť správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam a dokáže prispôbiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol čo najefektívnejšie pochopiť informácie. Rozvíjať čitateľské zručnosti žiakov (správnosť, plynulosť a výraznosť), motivovať žiakov k čítaniu, vedieť čítať s porozumením, činnosťami rozvíjať predstavivosť žiakov precítiť a vyjadriť svoj názor na literárne dielo.

Popis aktivity: Žiaci si prečítajú dielo a urobia obsah diela v podobe prezentácie, obrázkov, leporela.

III. trieda (7A ročník)

Triedna učiteľka: Mgr. Katarína Černáková

Knihy a doba stále väčšieho technického pokroku, mobilov, tabletov, robotov. Na prvý pohľad je kniha nepotrebná vec, pre mnohých žiakov niečo nudné a nezábavné. Opak je však pravdou. Iba prostredníctvom knihy sa môže čitateľ preniesť do mnohých svetov, starých, či zabudnutých...do mnohých krajín, ktoré sa mu možno nikdy nepodarí navštíviť...a stretnúť rôznych ľudí.

Cieľom aktivít na rozvoj čitateľskej gramotnosti je v prvom rade láska ku knihám, časopisom, komixom a ku všetkému čítanému textu, prostredníctvom ktorého vedieme žiakov k porozumeniu a používaniu písaných textov, k uvažovaniu o nich pre dosahovanie osobných cieľov, rozvíjaní vlastných vedomostí a schopností.

Špeciálna základná škola

Obrancov mieru 879/9, 962 12 Detva

Čítanie s porozumením predstavuje súčasť všetkých vyučovacích predmetov. Predpoklad pre zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov vytvárajú dobré čitateľské zručnosti.

Na rozvoj čitateľskej gramotnosti v tomto školskom roku budeme využívať :

- tradičné formy na rozvoj čitateľskej gramotnosti
- netradičné formy na rozvoj čitateľskej gramotnosti
- prácu s detskými časopismi
- pravidelné návštevy školskej knižnice
- literárne súťaže: podľa poniky
- starší žiaci čítajú mladším

V I. polroku máme naplánované prečítať:

- J.K.Krowlingová- Harry Potter- Kameň mudrcov 1 (toto kniha súvisí s témou našej triedy)
- Komiksy
- Detské časopisy
- L.A.Čarská- Zápisky malej gymnazistky

V II. polroku máme naplánované:

- J. Patterson, Ch.Grabenstein- Maxi Eisteinová- Geniálny experiment
- Z.Štelbaská, T. Minorová- Kde sú včely?
- Detské časopisy
- Komiksy

Výstupom našej celoročnej práce budú prezentácie v I. a II. polroku prostredníctvom Dňa čitateľskej gramotnosti.

Špeciálna základná škola

Obrancov mieru 879/9, 962 12 Detva

IV. trieda (8A, 9A, 10 B ročník)

Triedna učiteľka: Mgr. Erika Krnáčová

Čítanie s porozumením predstavuje integrálnu súčasť všetkých vyučovacích predmetov. Predpoklad pre zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov vytvárajú dobré čitateľské zručnosti, preto patria v rámci školského vzdelávania medzi kľúčové oblasti.

CIEĽ:

Nárast záujmu žiakov o čítanie, ich stimulácia k tvorivosti, k rozvoju prezentačných zručností, podnecovanie k vlastnej tvorbe. Vždy v každom projekte čítanie a diskusia k prečítanému, formulácia hlavných myšlienok, tvorba vhodného nápisu, interpretácia textu, prezentácia vlastného názoru, využitie poznatkov.

Na rozvoj čitateľskej gramotnosti v tomto školskom roku budeme využívať :

- tradičné formy na rozvoj čitateľskej gramotnosti
- netradičné formy na rozvoj čitateľskej gramotnosti
- besedy so spisovateľmi – ak bude ponuka
- pravidelné návštevy školskej knižnice
- literárne súťaže: podľa ponuky
- Starší žiaci čítajú mladším v 1. ročníku
- Využívať aktivity na rozvoj čitateľskej gramotnosti popísané podrobne nižšie
- Pripravovať pracovné listy i prezentácie, pracovať s textom v papierovej i elektronickej podobe
- Na hodinách matematiky sústreďovať sa popri práci so súvislými textami aj na porozumenie nesúvislým textom

Tradičné formy na rozvoj čitateľskej gramotnosti:

- hlasné čítanie
- tiché čítanie
- vzájomné čítanie / v dvojiciach, v skupine/
- odpovede na otázky k textu
- tvorba otázok k textu / ak vie o čom čítal, vie vytvárať otázky/

Špeciálna základná škola

Obrancov mieru 879/9, 962 12 Detva

- rozprávať jeden druhému o prečítanom
- napísať krátku vlastnú reakciu
- dramatizácia
- exkurzie do školskej knižnice alebo do iných typov knižníc, najčastejšie verejných knižníc,
- hodiny informačnej výchovy v spolupráci s učiteľmi vo vyučovaní jednotlivých predmetov v triedach alebo v rámci vyučovacej hodiny v priestoroch školskej knižnice, prípadne v priestoroch verejnej knižnice,
- pasovanie žiakov za čitateľov školskej knižnice,
- čitateľské maratóny,
- autorské besedy,
- tvorba vlastného leporela alebo knihy s cieľom rozvíjať fantáziu, predstavivosť a slovnú zásobu žiakov
- popoludnia s rozprávkou,
- literárne súťaže,
- recitačné preteky,
- literárne vychádzky,
- výstavy kníh a iné.

Netradičné formy na rozvoj čitateľskej gramotnosti

- číta celá škola – naraz v určitý deň a určitý vymedzený čas – aj školníci a tak...
- čítajú väčší menším
- tvorba maľovaného čítania starších mladším / podľa prečítaného textu/
- čítame škôlkarom
- sedíme nad knihou: vytváranie sloganov nabádajúcich k čítaniu práve tej- vybranej knihy
- vytváranie zaujímavého obalu na knihu – tvorba, čo najpútavejšej obálky ku knihe
- deň poézie – vyhľadávanie kníh v domácich knižniciach, čítanie a rozbor poézie na hodinách – nie súťaž, ale prehliadka najzaujímavejších básní v závere týždňa v knižnici
- Deň čitateľských kútikov – žiaci sa podľa vlastného záujmu zaradia a jeden deň zotrvajú podľa záujmu v čitateľskom kútiku, ktorý ich zaujíma: napr. encyklopédie, poézia, ľudové rozprávky, moderné rozprávky, DANIEL HEVIER, GABRIELA FUTOVÁ,...

V prvom polroku má IV. trieda naplánované prečítať minimálne dve knihy:

- Martina Jakubová - Líštička
- Encyklopédie

Špeciálna základná škola

Obrancov mieru 879/9, 962 12 Detva

- školské časopisy
- Fantastické zvery a ich výskyt – J. K. Rowlingová

V druhom polroku na III. trieda naplánované taktiež prečítať minimálne dve knihy:

- Kľatba Kortského lesa – Mary Roe
- Kocúrová tajná misia – Frauke Scheunemannová
- školské časopisy
- školské encyklopédie

Vybrané knihy sa môžu zmeniť podľa aktuálnej ponuky alebo doplnenia školskej knižnice.

Výstupy budú prezentované na Dňoch čitateľskej gramotnosti.

Špeciálna základná škola

Obrancov mieru 879/9, 962 12 Detva

Podpisom potvrdzujem, že som bol/bola oboznámená s dokumentom Plán aktivít na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti žiakov v školskom roku 2023/2024